

УДК 581.1:577

Молодь та поступ біології: Збірник тез Другої міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів (21-24 березня 2006 року, м. Львів). – Львів, 2006. – 485 с.

Збірник тез конференції містить результати наукової роботи студентів і аспірантів України та зарубіжжя. Збірник розрахований на наукових працівників, аспірантів, студентів, що працюють у галузі біології та біомедицини.

За достовірність викладених наукових даних та текст відповідальність несуть автори.

Організатори конференції висловлюють глибоку подяку ректорату Львівського національного університету імені Івана Франка, Українсько-американському доброчинному фонду "Сейбр-Світло", Товариству Прихильників Львівського університету (The Friends of Lviv University, Inc, Phillipsburg, USA), Львівському регіональному складу фармацевтичної фірми "Вента", м. Дніпропетровськ та дочірньому підприємству Державної акціонерної компанії "Укрмедпром" – "Львівдіалік", м. Львів.

Редакційна колегія:

Гнатуш С.О., Грабовецька С.І., Мандзинець С.М., Мельник І.В., Мурашук К.М., Парижак С.Я., Павлова Ю.О., Пісулінська Н.А., Стадник В.В., Степанова А.В., Чорна Т.І., Яворницька І.В.

Науковий комітет:

проф. Волгін С.О., проф. Гудзь С.П., проф. Клевещ М.Ю., проф. Санагурський Д.І., проф. Терех О.І., проф. Федоренко В.О., доц. Чайка Я.П., проф. Царик Й.В.

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006

ISBN

Міжнародна
Львів, 21-24 березня

Провідні
відшпелюють
протицашолист
на сліди прот
огинають гнізд
плодолистиків
відпокремлюват

Наші до
Бітколожа у зо
Отже, отриман
концепцією буд

ПОШИ

Кафе

Останнім
рослин, що є о
багато рослин
плодиною – це д

В Україні
зафіксована у 1
амброзія полин
Харкові, Деяба
(1991). Цей зліск
Львові амброзія

Амброзія
рослина, кенофі
виглядом амбро
вдрізняється вуз

Через утв
Розвиваючи вел
культурні росли
нежує їх родючі
Попадання пилк
поліноми (сінну
бронхіальної аст

Метою на
полінолістої на
року ми виявили
(на цвинтарі); Де
(неподалік від С

Провідні стовбури на рівні плацент розпадаються. Протичашолисткові стовбури відщеплюють дорзальні жилки плодолистків і продовжуються вгору як сліди протичашолисткових тичинок та сліди чашолистків. Протипелюсткові стовбури розпадаються на сліди протипелюсткових тичинок і сліди пелюсток. Дорзальні жилки плодолистків обгинають гнізда зав'язі зверху і входять у стовпчик. В окремих випадках дорзальні жилки плодолистків можуть проявляти різний ступінь конденсації з провідними стовбурами, і навіть відокремлюватися при основі гнізд зав'язі.

Наші дослідження не виявили жодних рудиментів петлі пучків провідної системи квітколожа у зовнішній стінці зав'язі, що могли би свідчити про її рецептакулярне походження. Отже, отримані нами дані васкулярної анатомії краще узгоджуються з апендикулярною концепцією будови нижньої зав'язі у *Pseudoananas sagenarius* (Artuda) Camargo.

Осипова К. П., Степанова А. В., Мамчур З. І.

ПОШИРЕННЯ АМБРОЗІЇ ПОЛИНОЛИСТОЇ (*AMBROSIA ARTEMISIFOLIA* L.)
НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА ЛЬВОВА

Кафедра ботаніки, Львівський національний університет ім. Івана Франка
Вул. Грушевського 4, Львів, 79005, Україна

Останнім часом увага ботаніків і екологів прикута до проблеми фітоінвазії адвентивних рослин, що є однією із загрозливих екологічних проблем світового рівня. В Україні росте багато рослин - „адвентів”, які потрапили до нас випадково або навмисно були занесені людиною – це декоративні, сільськогосподарські, лікарські рослини та бур'яни.

В Україні амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisifolia* L., родина *Asteraceae*) вперше зафіксована у 1925 році. Ця рослина північноамериканського походження. На теперішній час амброзія полинолиста поширилася на півдні України, на Закарпатті, Буковині, у Києві, Харкові, Дніпрі, Чернігові, Одесі і стрімко продовжує розповсюджуватись (Протопопова, 1991). Цей злісний бур'ян росте по берегах річок, вздовж залізничних колій, на звалищах. У Львові амброзія вперше зафіксована у 1991 році (Зеленчук, 1991).

Амброзія полинолиста – це однорічна теплолюбна, світлолюбна і вітрозапильна рослина, кенофіт, епикофіт, ксеромезофіт, барохор. Кошики у неї одностатеві. За зовнішнім виглядом амброзія полинолиста подібна на полин звичайний (*Artemisia vulgaris* L.), від якого відрізняється вужчими долями листка.

Через утворення великої кількості насіння амброзія має велику конкурентоздатність. Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія здатна витіснити і пригнічувати як культурні рослини, так і бур'яни. При цьому вона спричиняє сильне виснаження ґрунтів і знижує їх родючість. Пилко амброзії полиноистої виявляє надзвичайно високу алергенну дію. Попадання пилку на слизову оболонку носа, в бронхи або на кон'юнктиву очей спричиняє поліноми (сінну пропасницю), зумовлює слезотечу, погіршує зір, веде до нападів бронхіальної астми. Для захворювання досить 40-50, а інколи навіть 3-5 зерен пилку.

Метою нашої роботи було вивчення особливостей заселення й поширення амброзії полиноистої на території міста Львова. В результаті нашого дослідження влітку-восени 2005 року ми виявили 25 точок зростання амброзії полиноистої у місті Львові: це вулиці Білогорща (на цвинтарі); Дністровська; Драгана 39; Варшавська; Вашингтона Джорджа 7; Городоцька (неподалік від Скнилова); Грунтова 1; Зелена 49; Ковельська, Колісна 44; Кортумова гора;

Левандівська 14; Лукасевича; Новознесенська; Пасічна 22, 56; Персенківка; Підзамче; Польова 14; Садова 5; Скрипника 9; Тарнавського 50; Терлецького; Червоної Калини 68; Шімзерів 2.

Отже, у Сихівському районі було знайдено 8 точок; у Личаківському районі - 5 точок; у Шевченківському районі - 2 точки; у Залізничному районі - 4 точки; у Франківському районі - 1 точка; у центрі міста (Галицький район) - 4 точки. Вздовж залізниці було виявлено 7 із зазначених 25 точок. У всіх виявлених точках ця рослина зростає на пустищах, занедбаних сільськогосподарських ділянках, насипах або звалищах. Амброзія полинолиста переважно зростає групами; площа найбільшої групи особин - близько 5 м² (вулиця Польова 14).

Таким чином, на території міста Львова амброзія полинолиста переважно зростає на техногенних субстратах (на відкосах залізничних колій, на узбіччях автомобільних магістралей, відвалах, кар'єрах, будівельних майданчиках), які не використовуються людиною. Наявність великої кількості таких субстратів у місті Львові сприяє швидкому заселенню амброзії полинолистої по всій території міста.

Охріменко С. Г.

ДЕЯКІ ДОПОВНЕННЯ ДО ФЛОРИ О. ХОРТИЦІ

Відділ охорони природи, Національний заповідник "Хортиця"
м. Запоріжжя, 69017, о. Хортиця

Кафедра геоботаніки, ґрунтознавства та екології
Дніпропетровський Національний університет

Вул. Наукова, 13, Дніпропетровськ-50, ГСП-10, 49050, Україна

Як відомо, на Хортиці співіснують дев'ять природно-територіальних комплексів. Саме тому флора острова відрізняється значним видовим різноманіттям (Корещук, Петроченко, 1993). З часу останньої інвентаризації флори вищих судинних рослин острова пройшло більше 10 років. За цей період склад флори зазнав деяких змін.

При дослідженні цієї проблеми, у 2005 році нами були опрацьовані матеріали власних досліджень, архівні матеріали Національного заповідника "Хортиця" (1993-2004 рр.) літературні джерела.

Встановлено додатково наявність на острові 68 видів вищих судинних рослин (які належать до 58 родів), що не внесені до списку видів 1993 року.

Під час польових досліджень були виявлені наступні види вищих судинних рослин, які відсутні у списку 1993р.:

Quercus borealis Michx (дуб північний); *Celtis occidentalis* L. (каркас західний); *Ulmus pumila* L. (в'яз низький); *Ornithogalum boucheanum* (Kunth) Aschers. (рястка Буше); *Digitalis lanata* Ehrh. (наперстянка шерстиста); *Vicia hirsuta* (L.) S.F. Gray (горошок шорсткий); *Cuscuta epithymum* (L.) L. (повитиця чебрецева); *Lactuca tatarica* (L.) C.A. Mey. (латук татарський); *Allium guttatum* Stev. (цибуля крапчаста); *Stipa pulcherrima* C. Koch (ковила найкрасивіша).

Таким чином, необхідно

- продовжувати дослідження флори острова Хортиця, оскільки кожного року виявляються нові, як аборигенні так і адвентивні види, що раніше не визначалися, також внаслідок природних сукцесій та антропогенного впливу можливе зменшення чисельності або, навіть, випадання з ценозів окремих видів рослин;
- проводити геоботанічні дослідження на всіх територіях Національного заповідника "Хортиця", що входять до його складу;